

**Παρουσίαση της Μελέτης «*Ενεργειακή Φτώχεια
στην Ελλάδα*»**

Αθήνα, 26.5.2017

**Παρέμβαση για το «Κεφάλαιο 6.2. -
Ενημέρωση και Εκπαίδευση»**

**Δρ. Γαβριήλ Αμίτσης
Αν. Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας**

Το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας

Με βάση τις εκτιμήσεις της EUROSTAT, το 2015 σε κίνδυνο φτώχειας ή / και αποκλεισμού στην Ελλάδα βρίσκονταν **3,9 εκ. πολίτες (35,7% του πληθυσμού)**. Τα ποσοστά σχετικής φτώχειας (ετήσιο ποσό των 4.512 ευρώ ανά άτομο και των 9.475 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών) εξακολουθούν να κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα **(21,4% του πληθυσμού)**, πλήττοντας κυρίως, μονογονεϊκές οικογένειες, ΑμΕΑ, πολύτεκνες οικογένειες, ζευγάρια ηλικιωμένων, ανέργους και συνταξιούχους. Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών ανέρχεται στο 26,6% και είναι υψηλότερος κατά 5,2% από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού.

Η βασική θέση της Παρέμβασης

Η στατιστική καταγραφή της φτώχειας δεν δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη πολιτικών κοινωνικής προστασίας των ευπαθών ομάδων. Η θεσμική ρύθμιση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελεί μία δυναμική διαδικασία ενεργοποίησης των οργάνων του Κοινωνικού Κράτους (Βουλή και κανονιστική δημόσια διοίκηση) με στόχο την προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων επιλεγμένων προσώπων, που αναγνωρίζονται υπό προϋποθέσεις ως δικαιούχοι από τη διοίκηση, παραπέμπονται να καλυφθούν από τις δημόσιες πολιτικές ενός δικτύου ασφαλείας (πολιτικές κοινωνικής ένταξης) και προστατεύονται από τα όργανα της δικαιοσύνης σε περιπτώσεις προσβολής των δικαιωμάτων τους

Η πολιτική προσέγγιση της ενεργειακής φτώχειας στην Ελλάδα

Η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας αναδείχθηκε για πρώτη φορά ως πολιτική προτεραιότητα τον Δεκέμβριο του 2014 στο πλαίσιο της *Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης (ΕΣΚΕ)*, ένα κείμενο αρχών που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, τυποποιώντας τις προτεραιότητες και τους άξονες δράσης της Ελληνικής Πολιτείας για την ανάπτυξη, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών καταπολέμησης της φτώχειας.

Η ΕΣΚΕ περιλαμβάνει το Μέτρο 1.1.5. «Πρόσβαση σε ενέργεια» στο πλαίσιο της Προτεραιότητας Πολιτικής 1.1 «Πρόσβαση σε Βασικά Αγαθά» του Άξονα 1 «Καταπολέμηση της Ακραίας Φτώχειας».

Μία σημαντική θεσμική εκκρεμότητα

Το Ελληνικό Κράτος δεν έχει εκπονήσει ακόμα το *Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αντιμετώπιση της Ενεργειακής Πενίας*, που προβλέπεται ρητώς στην παρ. 1 του άρθρου 25 του Ν. 4342/2015 (ΦΕΚ Α' 143/9.11.2015):

«Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, εκδίδεται *Σχέδιο Δράσης για την Αντιμετώπιση της Ενεργειακής Πενίας*, μετά από πρόταση της επιτροπής της παραγράφου 2. Στο Σχέδιο αποτυπώνονται δράσεις που σχετίζονται με τη βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας και απορρέουν από την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και άλλα μέτρα κοινωνικής πολιτικής ή τιμολόγησης ενέργειας. Ο χρόνος για την εκπόνηση του Σχεδίου ορίζεται, το αργότερο, σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος».

Το ιδεολογικό πλαίσιο της Μελέτης «*Ενεργειακή Φτώχεια στην Ελλάδα*»

Η Μελέτη εμπλουτίζει την Ελληνική βιβλιογραφία για τις πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας, υιοθετώντας αφενός το αξίωμα της συλλογικής ευθύνης (η φτώχεια και ο αποκλεισμός δεν είναι προσωπικό πρόβλημα των ανθρώπων που πλήττονται αλλά κοινωνικό πρόβλημα που υπονομεύει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας μας), αφετέρου το υπόδειγμα της Ενεργητικής Ένταξης, το οποίο συμπληρώνει τις παραδοσιακές αναδιανεμητικές επιδοματικές πολιτικές, επιδιώκοντας τρεις θεμελιώδεις προτεραιότητες: α) *στήριξη του εισοδήματος* για να διασφαλίζεται αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο των ανθρώπων χωρίς επαρκείς πόρους, β) *σύνδεση με την αγορά εργασίας* μέσω μέτρων προώθησης στην απασχόληση, γ) *βελτίωση των συνθηκών πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες* (όπως οι υπηρεσίες ενέργειας)

Ο Άξονας «Ενημέρωση – Εκπαίδευση» της Μελέτης «Ενεργειακή Φτώχεια στην Ελλάδα»

1. Ενημέρωση των ατόμων και οικογενειών που πλήττονται ή απειλούνται από τον κίνδυνο της ενεργειακής φτώχειας αναφορικά με την ορθή χρήση της ενέργειας
2. Επιμόρφωση νέων ανέργων και επιστημόνων και πιστοποίηση τους ως ενεργειακών συμβούλων με γνώση και των θεμάτων ενεργειακής φτώχειας
3. Εγκατάσταση έξυπνων μετρητών
4. Δημιουργία ενημερωτικής ιστοσελίδας
5. Διοργάνωση διαγωνισμών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο
6. Λειτουργία εθνικής γραμμής υποστήριξης
7. Παροχή συμβουλών μέσω ΚΕΠ ή ειδικής τηλεφωνικής γραμμής των Δήμων

Η Δράση επιμόρφωσης και πιστοποίησης

Οι κύριες διαστάσεις της Δράσης

Σχεδιασμός προγραμμάτων επιμόρφωσης / συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων επιστημόνων (πτυχιούχοι Πανεπιστημίων και ΤΕΙ) από το Υπουργείο Εργασίας

Επιλογή καταρτιζομένων μέσω δημόσιων προσκλήσεων

Υλοποίηση των προγραμμάτων (ωρολόγιο πρόγραμμα, εκπαιδευτικό υλικό, μεθοδολογίες, πρακτική άσκηση, κλπ.)

Πιστοποίηση των καταρτιζομένων στην ειδικότητα του ενεργειακού συμβούλου, που διαφοροποιείται από την ειδικότητα του ενεργειακού ελεγκτή (παρ. 2 του άρθρου 10 του Ν. 4342/2015)

Οι καινοτομικές διαστάσεις της Δράσης

1. Δημιουργία ενός νέου επαγγελματικού περιγράμματος από τον ΕΟΠΠΕΠ (ειδικότητα του ενεργειακού συμβούλου)
2. Πιστοποίηση καταρτιζομένων στη νέα ειδικότητα
3. Απασχόληση των καταρτιζομένων σε θέσεις διαχείρισης των διαδικασιών κοινωνικής ένταξης ατόμων και οικογενειών που πλήττονται ή απειλούνται από τον κίνδυνο της ενεργειακής φτώχειας

Οι βασικές προκλήσεις προώθησης της Δράσης

- ❑ Η κατανόηση της Δράσης από τις πολιτικές ηγεσίες και τη γραφειοκρατία της κεντρικής διοίκησης
- ❑ Η κοστολόγηση της Δράσης
- ❑ Ο εντοπισμός πηγών χρηματοδότησης της Δράσης (εθνικοί πόροι, πόροι του Σ.Ε.Σ. 2014 – 2020)
Επισημαίνεται ότι τουλάχιστον το 20% της συνεισφοράς του Ε.Κ.Τ. θα διατεθεί για την «προαγωγή της ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας» μέσω του *Θεματικού Στόχου 9* - ύψους τουλάχιστον 1.303.336.729 ευρώ)
- ❑ Η αποτελεσματική υλοποίηση της Δράσης
- ❑ Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ

Το προφίλ του ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας (ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ) ιδρύθηκε το 1983 και λειτουργεί ως ΝΠΔΔ του Τεχνολογικού Τομέα της Ανώτατης εκπαίδευσης. Είναι το τρίτο σε μέγεθος Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα στην Ελλάδα και διαρθρώνεται σε πέντε Σχολές και είκοσι επτά Τμήματα, στα οποία φοιτούν περίπου 25.000 φοιτητές. Απασχολεί περίπου 450 Μόνιμους Εκπαιδευτικούς, 1.600 Επιστημονικούς Συνεργάτες και 300 Διοικητικούς υπαλλήλους και Ειδικό Τεχνικό Προσωπικό. Από το 2016 είναι ο πρώτος Ακαδημαϊκός Εταίρος (academic partner) του HOUSING EUROPE - The European Federation of Public, Cooperative & Social Housing.

Το πεδίο της ενεργειακής φτώχειας προσεγγίζεται σε εκπαιδευτικό και ερευνητικό επίπεδο από τα Τμήματα Διοίκησης Επιχειρήσεων (Τομέας Διοίκησης Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας), Κοινωνικής Εργασίας και Μηχανικών Ενεργειακής Τεχνολογίας.

Η συμβολή του ΤΕΙ ΑΘΗΝΑΣ

Δικτύωση: Η διαμόρφωση μόνιμων δικτύων συνεργασίας με «εταίρους» φορείς (Υπουργείο Εργασίας, Υπουργείο Ανάπτυξης, Περιφέρειες και Δήμοι, άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, φορείς της αγοράς ενέργειας, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, κλπ.) που έχουν εύλογο ενδιαφέρον για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας (εγγυάται την εμπέδωση της συλλογικής ευθύνης και την αξιοποίηση του συνόλου των διαθέσιμων πόρων)

Κοινωνική καινοτομία: Η συντονισμένη κινητοποίηση όλων των συντελεστών του συστήματος της συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης (δημόσιου και μη τομέα) σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο (οδηγεί στην ανάπτυξη νέων μοντέλων επιμόρφωσης, συνιστώντας βασικό μέσο ενίσχυσης της αποτελεσματικότητας και της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων)

Ποιότητα: Η δημιουργία νέου επαγγελματικού περιγράμματος και η πιστοποίηση των καταρτιζομένων (αποτελούν δείκτες ποιότητας των προγραμμάτων επιμόρφωσης)

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Αμίτσης Γ., *Το συλλογικό διακύβευμα της ενεργητικής ένταξης των ευπαθών ομάδων – Αναπτυξιακά διδάγματα από την Κοινωνική Ευρώπη*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2014 (με πρόλογο Laszlo Andor - European Commissioner for Employment, Social Affairs and Inclusion)

Αμίτσης Γ., *Εμβληματικές πρωτοβουλίες διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής την εποχή των Μνημονίων – Το υπόδειγμα της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης*, Παπαζήσης, Αθήνα, 2016

Σούλης Σ. (2016): *Εφαρμοσμένη Κοινωνική Πολιτική*, Παπαζήσης, Αθήνα

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Πρόνοιας (2013): *Η Πράσινη Βίβλος για την Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης*, Αθήνα, Ιούλιος 2013

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Πρόνοιας (2014): *Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Κοινωνική Ένταξη*, Αθήνα, Δεκέμβριος 2014

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ

Δρ. Γαβριήλ Αμίτσης

Αναπληρωτής Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας -
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων ΤΕΙ Αθήνας

email: amitsis@otenet.gr

website: www.teiath.gr/